

Universal Declaration of Human Rights - Komi-Permyak

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Морт правоэзлӧн быдӧс мирись ӧтласа декларация

Примитӧм и паськыта юӧртӧм Генеральной Ассамблеялӧн 217 А (111) резолюцияӧн декабрь 10 лунӧ 1948 годӧ

Кыводз

Медбы тӧдны, что морт семьянсь быд членлӧн эм аслас достоинство, а сылӧн ӧткодь да мырддьытӧм правоэз лоӧ воля, справедливость да лӧнь олан понда основаӧн; медбы тӧдны, что морт правоэз нем туйӧ пунктӧм вайӧтис ни умӧль, кӧда морт увтырлӧ оз сет овны совесть сьӧрт, и что сэтнӧм миреыс, кытӧн отирыс пондас авйыны да сернитны повтӧг, а овны нуждатӧг, лоас сьӧлӧмсянь керӧм быдӧнныс понда; и

медбы тӧдны, что колӧ керны быдӧс, медбы мортлӧн правоэз дозирайтсисӧ законӧн и эз адззиссӧ могтез мортислӧ лэбтисыны паныт умӧля видзӧмлӧ да дзескӧтӧмлӧ; и

медбы тӧдны, что пыр колӧ отсавны отиррезлӧ ӧртасьӧмын; и

медбы тӧдны, что Йнтӧм Нацияэзлӧн народдз гижисӧ вын мортис медыджыт правоэз, вылына лэбтисӧ личностыл дон, мужиккезлсь да инькаэзлсь ӧтыжда правоэз и кутчиссӧ эшӧ ӧнжыка отсавны социальной прогресс да вольнӧй олан бурсыӧтӧмын; и

медбы тӧдны, что членнэз-государствоэз кӧсйинсисӧ отсавны Нацияэзлӧн Йнтӧм Чукӧрлӧ ӧтласа уджын, ӧтамӧд коласын морт правоэз сьӧрт бытнӧма да вольнӧя олӧмын; и

медбы тӧдны, что энӧ правоэсӧ да свободаэсӧ позьӧ тырмӧ пыртны оланас дзир сэк, кӧр быдӧнныс вежӧртӧны нылсь ыджыт донсӧ,

ГЕНЕРАЛЬНОЙ АССАМБЛЕЯ паськыта юӧртӧ энӧ морт правоэзлсь быдӧс мирись ӧтласа декларациясӧ кыздза задача, кодӧ керны колӧ вынтӧтчыны быд отирлӧ и государстволӧ сийӧн, медбы быд мортис и быд общественной энӧ Декларациясӧ юрын ӧрӧттӧг видзтӧн, просвещеннӧ да велӧтчӧм увья вынтӧтчисӧ керны быдӧс, медбы донтны энӧ правоэсӧ да свободаэсӧ, пыртны нийӧ оланӧ национальнӧ да отиррезлӧн ӧтласа прогрессивной праздниккесӧ Чукӧрис членнэз-государствоэзлӧн быд отиррезӧн бытнӧма примитӧмӧн.

1 гижӧт

Быдӧс отирыс чужӧны вольнӧйезӧн да ӧткодьезӧн достоинствоын да правоэзын. Нылӧ сетӧм мывкыд да совесть овны ӧтамӧдныскӧт кыздз воннэзлӧ.

2 гижӧт

Быд мортлӧ бӧрйисьтӧг сетсьӧны быдӧс правоэз да эз, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын, кытнӧм бы эз вӧв раса, кучиклӧн рӧм, пол, кыв, энӧ веритӧм, политической да модк вежӧр, национальной нето социальной нетӧм, имущество да сословие.

Сдз жӧ оз позь торйӧтлыны политической, правовой нето страналӧн международной статус увья, нето сьӧрт, кытӧн олӧ мортис, ась эта территорияыс вольнӧ кинкӧ увтын, аснас оз веськӧтлы нето кыздз-нибудь мӧднӧж зэлӧтӧм суверенитетын.

3 гижӧт

Быд мортлӧн эм право овны дзескӧттӧг да вӧрзӧттӧг.

4 гижӧт

Некинӧс оз позь видзны рабствоын нето пӧдан сайын; раб видзӧм да раббезӧн вузасьӧм оз вермӧ вӧвны миян оланын.

5 гижӧт

Некинӧс оз вермӧ пытайтны, уськӧтны мортсылсь достоинство умӧль мог нето наказаннӧ пыр.

6 гижӧт

Быд мортлӧн, кытӧн бы сия эз вӧв, эм право лыддыны асьсӧ праволӧн субъектӧн.

7 гижӧт

Мийӧ быдӧнным законыс одзын ӧткодьӧсь и ӧтмоза дорйӧмӧсь. Миян быдӧннымлӧн эта Декларация сьӧртӧ право дорйыны асьнымӧс быдӧс умӧльсянь, кинсянь бы сия эз лок.

8 гижӧт

Быд мортлӧн эм право бертны аслыс ӧптӧм правооз, кӧдна сетӧмӧсь сылӧ конституцияӧн нето законӧн, тӧдчана национальнӧй суддзын.

9 гижӧт

Некинӧс оз позь законтӧг арестуйтны, кутны нето вӧтлыны.

10 гижӧт

Быд мортлӧн, кӧр сийӧ винитӧны уголовнӧй статья сьӧртӧ, право тӧдны справедливӧй независимӧй судын ассис правооз да обязанностез и эм я мыйкӧ сэтшӧмыс, мед сийӧ винитны.

11 гижӧт

1. Быд морт, кӧр сийӧ винитӧны умӧльын, вермӧ лыддисыны правӧн сэтчӧдз, кытчӧдз сылсь умӧль керӧмсӧ законнӧ оз мыччав осьта суд, кытӧн мортсылӧ сетсӧ быдӧс дорйӧт понда.

2. Некинӧс оз позь судитны мый понда бы эз вӧв, ежели эта коста керӧмась национальнӧй закон нето быдӧс отиррезлӧн право сьӧртӧ нем умӧльыс эз вӧв. Оз вермы сӧдз жӧ мыжйӧмыс сьӧкытжыкӧн сысса, кӧда вермис лоны сетӧм умӧль керӧмыс коста.

12 гижӧт

Некин оз вермы дзутны мортлсь ассис да семейнӧй вӧрзӧтны сылсь оланин, честь да бур ним. Быдыслӧн эм право сайӧвтны асьсӧ вӧрзӧтлӧммезсянь законӧн.

13 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право вольнӧя ветлӧтны и бӧрйыны аслыс горт кӧть кытшӧм государствоын.

2. Быд морт вермӧ мунны йӧз и аслас странансь и бертны аслас странаӧ бӧр.

14 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право дзебсисьны вӧтлӧмсянь мӧдк странаэзын и овны сэтчин.
2. Эта правоыс ӧпӧ сэк, кӧр мортсӧ кошпӧны не политической преступленнӧ понда, а мӧдк умӧлсь, мыйыс мунӧ паньт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципсезлӧ да могтезлӧ.

15 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право гражданство вылӧ.
2. Некинлсь оз вермӧ весись мырддыны гражданство нето правосӧ вежны сійӧ.

16 гижӧт

1. Мужиккез да инькаэз, кӧдна лыддисьӧны полетнӧйезӧн, вермӧны гӧтрасьны, керны семья, кытшӧ бы нылӧн раса, национальность нето религия эз вӧ Нылӧн эмӧсь ӧткодь правоз гӧтрасьны, ӧтлаын овны и торйӧтчыны.
2. Гӧтрасьны позьӧ дзир сэк, кӧр кыкнан мортыс олӧны бы ӧтлаын.
3. Семья – ӧтӧ учӧтик, но донна колана торок отирыслӧн, и отирыслӧ да государствовыслӧ колӧ дорйыны сійӧ.

17 гижӧт

1. Быд мортлӧн вермас лоны имущество кыз аслас, сдз и ӧтласа.
2. Некинлсь оз позь мырддыны имуществосӧ астӧгяс.

18 гижӧт

Быд мортыс вермӧ асмоснас авйыны, совеститчыны да ны енлӧ; эта правоыс сетӧ вежны ассит ен, мӧднеж вежӧртны олан, ӧтнатлӧ и ӧтлаын мӧдккескӧт донтны кӧть кытшӧм енӧс да ассиныт арт, велӧтчыны, юрбитны да чулӧтны религиознӧй да ритуальнӧй обряддз йӧз дырни нето дзир аскӧттят.

19 гижӧт

Быдыс вермӧ артавны асмоснас и кӧть кытӧн бантны эта йылсь йӧзлӧ; эта правоыс сетӧ мортыслӧ воля овны аслас юрӧн, повтӧг кошпыны, адзыны да новйӧтны омӧн юӧ да ассис арттэз кыз сия только кужӧ и кытшӧм бы границаэз сайын эз вӧв.

20 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право ӧксыны ӧтлаӧ да бытшӧма сёрнитны, а сдзжӧ йнтсыны чукӧррезӧ.
2. Некинӧс оз позь вынӧн пыртны кытшӧм-либо чукӧрӧ.

21 гижӧт

1. Быд мортыслӧн эм право веськӧтлыны аслас странаӧн веськыта нето вольнӧя бӧрйӧм йӧз пырйӧт.
2. Быд мортыс вермӧ ӧтмоза керны аслас странаын государственнӧй
3. Отирлӧн воляыс, тшӧктӧмыс – эм юралсез властьлӧ основа; эта воляыс мыччассьӧ выборрезын, кӧ чулӧтсьӧны быдӧс отирӧн и ӧткодя бӧрьян право сӧрт гусьӧна голосуйтӧмӧн нето мӧднӧж, но тожӧ свободӧя голосуйтӧмӧн.

22 гижӧт

Быд мортлӧн, кызд общественлӧн членлӧн, эм право социальной отсӧт вылӧ, вылына видзны ассис достоинство, свободнӧя зорӧтны личность экономической, социальной да культурӧй сфераэзын национальной уджӧн, отиррез коласын ӧртасьӧмӧн да быд государстволӧн структура да вермӧм съӧрт.

23 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право уджавны, свободнӧя бӧрйыны удж, корны уджын бытшӧм да справедливӧй условиез, дорйисыны, медбы уджисе эз чапкӧ.
2. Быд мортлӧн эм право ӧткодь удж понда ӧткодь вештӧм вылӧ, кытшӧм-либо дискриминациятӧ.
3. Быд уджалсь мортлӧн эм право бытшӧм да справедливӧй вештӧм вылӧ, медбы сия ачыс и сылӧн гортиссес вермисӧ овны достойнӧя, а кӧр ковяс, адзисӧ мӧдк социальной отсӧт.
4. Быд морт вермӧ аркмӧтны профессиональной чукӧ да пырны эна профессиональной чукӧррезӧ асьсӧ дорйӧм понда.

24 гижӧт

Быд мортлӧн эм право поччисыны, корны, медбы уджыс дырӧв эз кыссы и кадсь кадӧ вӧл сетӧм вештана отпуск.

25 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право сэтшӧм олан вылӧ, кӧр тырмис бы сӧян, паськӧм, вӧл бы оланн, шоӧттэзсь веськӧтӧм, колана социальной отсӧт, кӧр ачыс мортыс и сылӧн гортиссес олсӧ бы шогавтӧг да бура, сдзжӧ эм право отсӧт вылӧ, ежели мортыс ӧптис удж, пондс шогавны, лонс инвалидӧн, кольччис ӧтнас нето сылӧ немӧн лонс овны не ас кузяс.
2. Кага вайӧм да челядь зорӧтӧм сетӧны право бытшӧм дозирайтӧм да отсӧт вылӧ. Быд челядӧклӧн, кӧдна чужисӧ гижсьӧм ай-мамлӧн нето гижсьытӧг, эм ӧткодь социальной дорйӧт.

26 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право велӧтчyny. Колӧ керны быдӧс, медбы кӧть начальной да общӧй образованнӧ вӧлсӧ вештисьтӧг. Начальной образованнӧс быдӧнныс понда лоӧ обязательнойӧн. Технической да профессиональной образованнӧс сетсӧ быдлӧ, ӧтмоза сетсӧ быд мортыслӧн сы вермӧм съӧрт и высшӧй образованнӧ.
2. Мортсӧ колӧ велӧтны сы понда, медбы бура зоралс сылӧн личность, содс уваженнӧ сылӧн правоз да свободаз дынӧ. Велӧтчӧмыс отсалӧ вежӧртны ӧтамӧдӧс, керӧ мортсӧ небытӧн, отирресӧ ӧртасьӧтӧ, отсалӧ йитсыны раса да енлӧ веритӧм съӧрт чукӧррезлӧ, а Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ керны да дорйыны бытшӧм лӧнь олан.
3. Ай-мамлӧн эм приоритет бӧрйыны, кытӧн ны поснит челядӧлӧ велӧтчyny.

27 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право пуктыны най ӧтласа культурнӧй оланӧ, гажӧтчyny искусствоӧн, зорӧтны научнӧй прогресс да тӧдны сылсӧ быдӧс бурсӧ.
2. Быд мортлӧн эм право дорйыны ассис моральной да материальной вермӧммез, кӧдна шедтӧмӧсь сыӧн кыз авторӧн научнӧй, литературнӧй нето художественнӧй уджӧн.

28 гижӧт

Быд мортлӧн эм право социальной да отиррез коласын примитӧм порядок выльӧ, кӧда съӧртӧ эта Декларацияын гижӧм правоэс да воляэс вермасӧ быдсӧн лоны пыртӧмӧсь оланӧ.

29 гижӧт

1. Быд мортӧс видзӧ кыв отир одзын, кӧда ӧтнас вермӧ сетны сылӧ вольнӧя да бытшӧма зоравны.
2. Быд мортлӧсь правоэсӧ да волясӧ законыслӧ колӧ джендӧтны дзир сы понда, медбы не ӧптыны правоэсӧ да свободаэсӧ мӧдикезлӧ, а демократической йӧз коласас вылына видзсис мораль, вӧл дзутсьытӧм да бур олан.
3. Эна правоэс да воляыс оланын некӧр оз вермӧ мунны паныт Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принциpezлӧ да могтезлӧ.

30 гижӧт

Нем эта Декларацияын оз вермы лоны вежӧртӧм сдз, бытъӧ кытшӧм-либо государстволӧ, йӧз чукӧрлӧ нето торья мортгӧзлӧ сетӧм право удж выльӧ нето керны мый-либо сӧтшӧмӧ, мый бы мырддис правоэсӧ да волясӧ, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын.
